

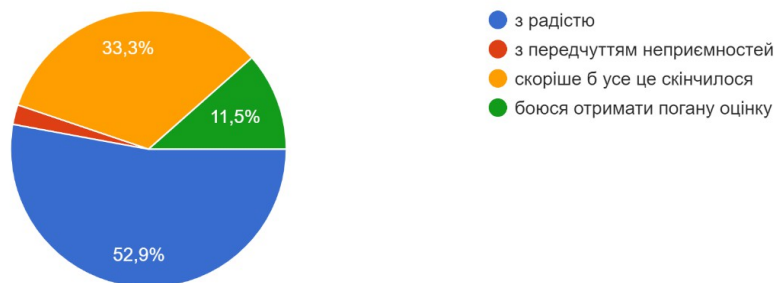
Матеріали психолого-педагогічного семінару «Чому дитина не хоче йти до школи? Проблеми учнів» (на підставі онлайн анкетування учнів, грудень 2020р.)

Для більшості дорослих немислимо, коли дитина не відвідує школу. Прогоули, пропуски занять, навіть елементарне небажання йти до школи часто є приводом «прикрутити гайки», провести виховну бесіду, засоромити дитину. Не всі дорослі намагаються докопатися до причини подібного небажання. За різними оцінками психологів та працівників освітньої сфери більше 50% дітей не хочуть ходити до школи. Вдумайтесь, понад половину дітей відчують дискомфорт від основного для них джерела знань.

Щоб зрозуміти, з якою метою та яким настроєм наші учні ходять в школу, з якими проблемами вони тут стикаються, в грудні 2020 року було проведено опитування учнів щодо проблем у навчанні та причин, через які вони не бажають відвідувати школу. В опитуванні взяло участь 87 учнів 3-11 класів.

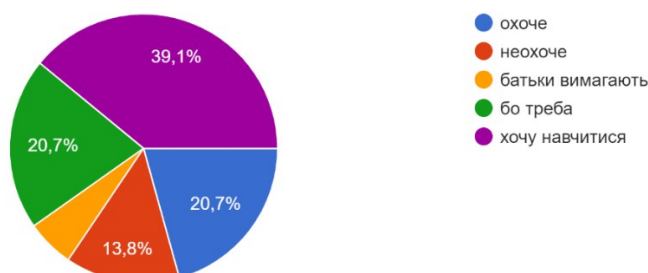
Опитування показало, що 53% учнів з радістю йдуть до школи. Трохи менше половини опитаних учнів відчують певний дискомфорт: 33% учнів йдуть з думкою «скоріше б усе це скінчилося», 11,5% - бояться отримати погану оцінку, 2% - з передчуттям неприємностей.

1. З яким настроєм ти йдеш до школи?
87 відповідей

На запитання «З якою метою учні ходять до школи?», 39% учнів відповіли, що хочуть навчатися, по 21% учнів відповіли: «охоче» і «бо треба»; 6% - «батьки вимагають».

2. Ти ходиш до школи ...
87 відповідей

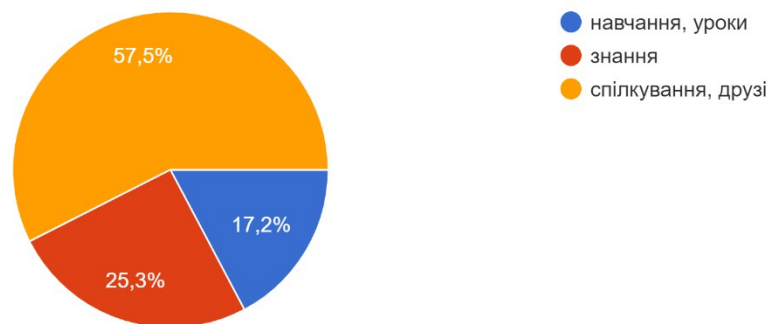

Спробуємо зрозуміти, з якою метою дитина ходить у школу, що їй там тримає найбільше: друзі, саме навчання, можливість демонструвати розум та кращість, бути лідером, поцінування вчителів і однолітків, можливість порадувати батьків чи, навпаки, уникнути критики...

Спираючись на результати опитування, варто зазначити, що 57,5% учнів приваблює спілкування з друзями, трохи більше 25% - ідуть за знаннями, і тільки 17% - подобається навчання, уроки.

3. Що приваблює тебе в школі?

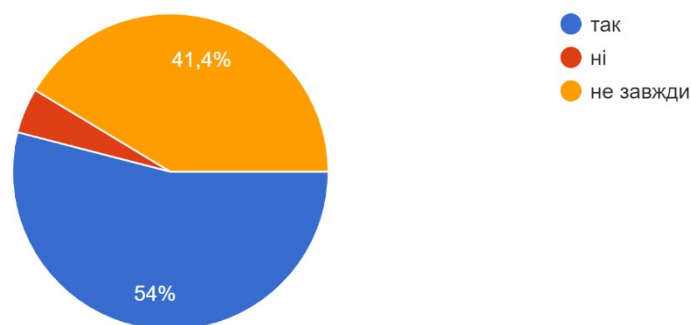
87 відповідей

На пряме запитання «Чи стараєшся ти вчитися?» 54% учнів вважає «так», 4,5% - «ні», 41% чесно визнали «не завжди».

4. Ти стараєшся навчатися?

87 відповідей

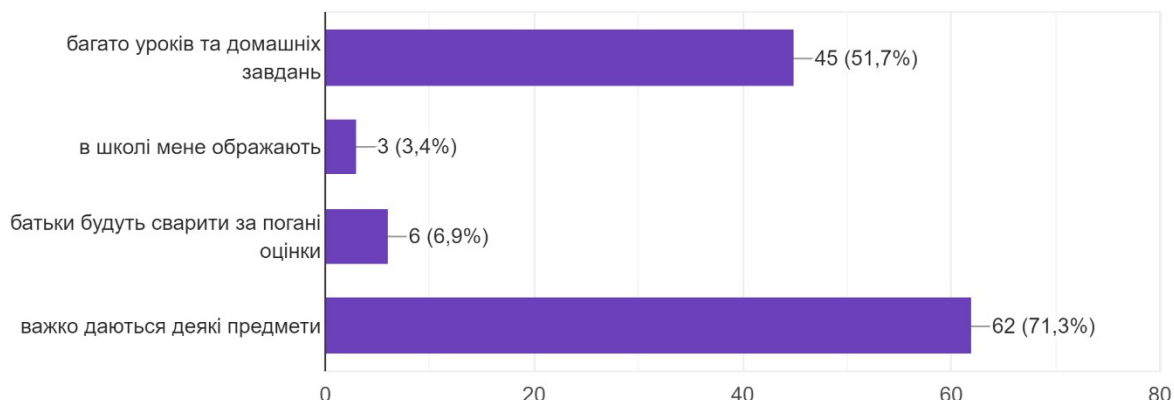
Також важливо зрозуміти, що відштовхує, відвертає дітей від школи – занадто гостра критика з батьківського чи вчительського боку, проблеми у навчанні, марні спроби сподобатись однокласникам, неможливість похизуватись крутими забавками, зайва вага або інше, через що дитина зазнає кепкування, принижень або й агресії у свій бік.

Як показало дослідження, більше 73% учнів важко даються деякі предмети, майже 52% скаржаться на великий обсяг завдань, майже 7% бояться

отримати погану оцінку, чи покарання від батьків. Прикро, що в школі мають місце образи, на що вказали 3% учнів.

5. Чому не хочеться йти до школи?

87 відповідей

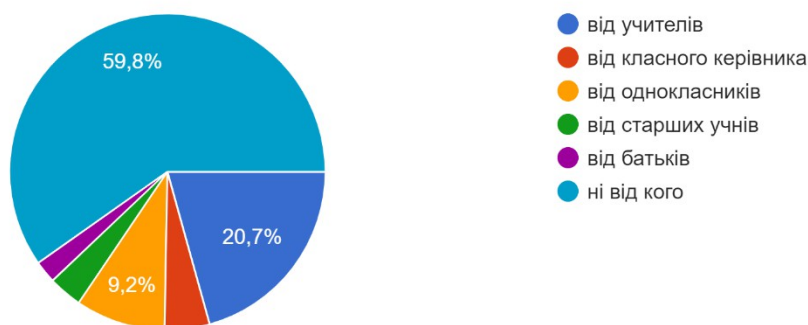
Якщо дитина не хоче ходити в школу, перш за все потрібно визначити причину проблеми. Якщо це страх, то перед ким?

Часто страх та покарання – основні вихователі та інструменти, за допомогою яких деякі вчителі намагаються підтримувати формальну дисципліну в класі. Повага перед вчителем, в такому випадку, змінюється на побоювання, тяга до знань – на страх за невиконане завдання.

Позитивним є той факт, що майже 60% опитаних учнів не очікують жодних неприємностей від школи. Проте 20% опитаних побоюються вчителів, ще 9% - однокласників, 4,5% - класного керівника, 3% - старших учнів та лише 2% - батьків.

6. Від кого ти очікуєш неприємностей найчастіше?

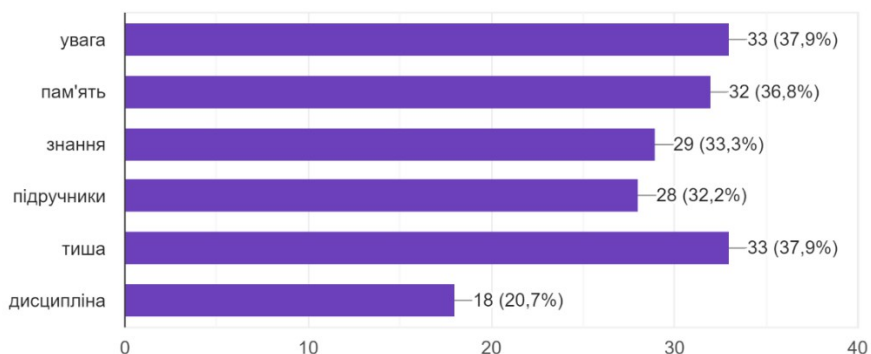
87 відповідей

Поряд з названими проблемами учнів було спонукано визначити, що їм допомагає добре вчитися. Аналіз відповідей респондентів свідчить про те, що учням допомагає у навчанні: увага та тиша (по 38%); добра пам'ять (37%); знання (33%); підручники (32%); дисципліна (20,7%).

7. Що допомагає тобі добре вчитися?

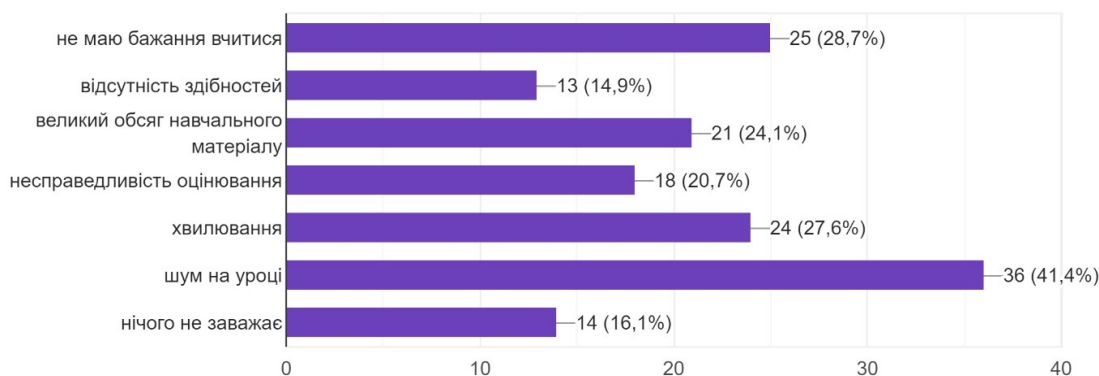
87 відповідей

Серед факторів, які заважають учням у навчанні, ними були названі: шум на уроці (41%); небажання вчитися (29%); хвилювання (28%); великий обсяг навчального матеріалу (24%); несправедливість оцінювання (21%). 16% учнів не відчуває жодних перешкод у навчанні.

8. Що заважає тобі добре вчитися?

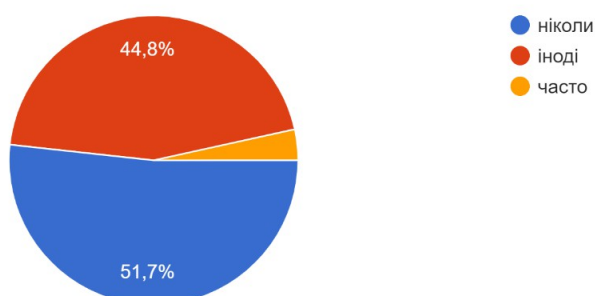
87 відповідей

Труднощі з навчанням та проблеми у школі підштовхують учнів до пропуску занять. Як видно з діаграми, 52% учнів вказали, що ніколи не пропускають уроки, майже 45% учнів – іноді пропускають, тільки 3% - часто пропускають.

9. Як часто ти пропускаєш уроки?

87 відповідей

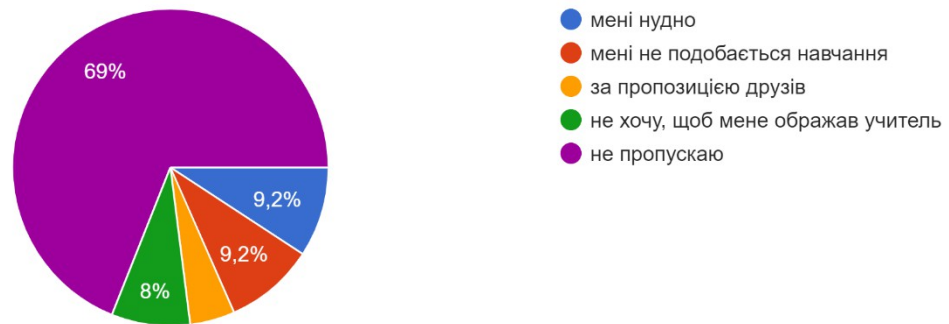

Причини, через які учні пропускають заняття в школі, теж можуть пояснити суть проблеми та допомогти у пошуках виходу.

На підставі результатів опитування можна зробити висновок, що 69% учнів не пропускають уроки, біля 9% стверджують, що їм нудно чи не подобається навчання. На жаль, 8% учнів визнали, що їх ображає учитель.

10. Чому ти пропускаєш уроки?

87 відповідей

У школі діти регулярно стикаються з масою маленьких і великих проблем. Спробуємо побудувати такий собі рейтинг дитячих мотивів, усього, що назбиралося “за” і “проти” школи.

Спираючись на дані анкетування, основні причини, чому наші діти не хочуть ходити в школу, є такі:

1. Проблеми з навчанням:

- важко даються деякі предмети (71,3%);
- багато уроків і домашніх завдань (51,7%);
- великий обсяг навчального матеріалу (24%).

2. Проблеми з іншими дітьми:

- очікування неприємностей від однокласників (9%);
- очікування неприємностей від старших учнів (3%).

3. Складні відносини з вчителями:

- несправедливе оцінювання (20,7%);
- очікування неприємностей від учителів (20%);
- образи з боку вчителів (8%).

Учні визначили такі причини їхньої неуспішності:

- немає бажання вчитися (28,7%);
- відсутність здібностей (14,6%);
- нудно (9%);
- не подобається навчання (9%).

Наведені вище причини свідчать про те, що дитина ненавидить не школу, а обставини, з якими вона там стикається.

Більшість українських шкіл не встигають за розвитком сучасних дітей. І якщо заняття в платних гуртках і літніх таборах найчастіше проходять в

інтерактивній формі, з елементами гри, то шкільні заняття все ще проходять по-старому. Від дітей часто можна почути скарги на те, що в школі немає нічого цікавого і веселого.

Якщо такі проблеми учнів, як велика кількість предметів та великий обсяг навчального матеріалу, ми, вчителі, вирішити не в змозі, то на бажання учнів вчитися ми можемо впливати. Щоб 9% учнів не стверджували, що їм на уроках нудно, чи їм не подобається вчитися, ми повинні зробити все, що в наших силах, а саме, урізноманітнювати форми проведення уроків. Уроки мають захоплювати учнів, будити в них інтерес та мотивацію, навчати самостійному мисленню та діям. Ефективність і сила впливу на емоції і свідомість учнів значною мірою залежить від умінь та стилю роботи кожного вчителя.

Як і чим зацікавити учнів різного віку, щоб предмет був для них цікавим, потрібним, таким, коли на урок хочеться йти, а з уроку – ні. Напевно, найважливіше – створювати такі ситуації на уроці, щоб учні були в постійному пошуку і знаходили відповіді на різні питання.

І найістотніший висновок – учні більше цінують вчителів, які застосовують новації, на таких уроках вони більш активні, творчість вчителя збуджує в них бажання випробувати й власні сили в творчій діяльності.

Ще одна проблема, яка не дозволяє учням в повну силу навчатися, це дисципліна на уроках. Як показало опитування, 41% учнів вважають «шум на уроці» причиною їх неспішності. І навпаки, тиша сприяє успішному навчанню для 38% учнів, дисципліна – для 20,7%.

Оскільки, як зрозуміло, така проблема в нашому колективі є, її повинен вирішити кожен особисто.

Хочу назвати тільки 4 критерії, які є необхідною умовою того, щоб в учителя не було проблем дисципліни на уроці:

1. Учитель повинен бути вимогливим, але доброзичливим.
2. Педагог повинен любити дітей тільки за те, що вони діти.
3. Учитель повинен глибоко знати свій предмет, бути захопленим ним.
4. Педагог повинен досконало володіти організаційним боком процесу навчання.

Цькування дитини з боку однокласників, старшокласників і навіть вчителів призводить до того, що у неї пропадає бажання відвідувати школу, з'являється страх і відторгнення.

На щастя, учні школи не підтвердили факти постійних знущань з боку інших дітей чи вчителів, але, за даними опитування, 7 учнів визнали, що їх ображав учитель, 9 зазнавали знущань від однокласників, 3 від старших учнів. Тобто, проблема існує і її треба усувати.

Класним керівникам слід продовжити роботу серед учнів щодо формування в них нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, усвідомлення

насильства як порушення прав людини. Крім того, спонукати учнів щиро та відкрито говорити про випадки цькування, про складні життєві ситуації, в яких вони можуть опинитися.

На жаль, іноді трапляються випадки, коли вчитель сам провокує булінг, поділяючи учнів на улюбленців та аутсайдерів, навішує на них ярлики, чим створює конфліктну ситуацію у дитячому колективі та загострює її. Або навіть сам вчитель може принижувати дитину, “булити” її, що не припустимо.

Рекомендації:

Класним керівникам:

1. Постійно спілкуватися з учнями з метою відстеження ситуації в класі.
2. Проводити години класного керівника з питань попередження та запобігання булінгу, формування загальнолюдських моральних цінностей.
3. Проводити бесіди з батьками учнів щодо профілактики булінгу та правил спілкування з дітьми, що потерпають від цькувань.

Шкільному психологу:

1. Провести психодіагностику учнів (вибірково) на визначення схильності до агресивної поведінки.
2. Створити поради «Як допомогти дітям впоратися з булінгом?».

Вчителям:

1 Враховувати вікові особливості учнів: рухову активність, переважання ігрового типу діяльності, недостатню сформованість вольової регуляції.

2 Порівнювати роботу учня лише з його попередніми роботами, а не з роботами інших.

4 Уникати критики учня при свідках.

5 Хвалити учня за найменші досягнення.

6 Дозволяти учневі самостійно оцінювати свою поведінку та її наслідки.

7 Створювати ситуації успіху.

8 Не наполягати на відповідях біля дошки тих дітей, які виявляють тривожність.

Краще об'єднувати їх у групки, що працюватимуть разом.

9 Давати учням можливість виплескувати енергію (фізкультхвилинки, ігри на перервах).

10 Надавати учням можливість висловлювати свої думки, підкреслювати цінність почутого.